

242. Smidstrup

Smidstrup er kirkelandsby og hovedby kendt fra 1330. Byen er anlagt omkring en forgrening på Mølleå. Allerede i 1771 var alle selvejere og i løbet af 1800-tallet samledes mange agrare service- og detailhandelsfunktioner i byen. Smidstrup afspejler udviklingen af andelstidens landsbyer og konflikter mellem de åndelige bevægelser, de indre missionske og de grundtvigianske.

Der ligger endnu fem gårde tilbage i landsbyen, Smidstrupgård, Enghavegård, Fedebredegård, Bundgård og Elbogård, men det er andelstidens bygninger, som præger den. Missionshus, Sarepta (1884), med ekstra hus, Sareptaly og hvilehjemmet Bethania anlagt i den nordlige del af Smidstrup. Over for missionshuset lå Andelsmejeriet, Søndagshvile (opført 1904, nedlagt 1970). Det blev nedrevet i 1995 og der er nu en græsplæne på pladsen. Mejeribestyrerboligen står endnu. Forsamlingshuset blev ombygget i 1950'erne med biograf. Brugsforening, nu DagliBrugsen. Dyr lægebolig, opført i 1890'erne, senere overgået til sparekasse. I dag privatbolig. Vandværket anlagdes i 1934. Skole mellem

Smidstrup og Velling, opført 1855. Den blev overflødig i 1959, da der opførtes en centralskole med realafdeling af arkitekt H. Ehlers, foruden fem lærerboliger fra 1950-68. Desuden præstegård og kirke og en række små håndværker- eller pensionisthuse, enkelte i villastil. Andelsfrysehus ved kirken findes ikke længere. Det nedrevne indre-missionske mejeri i byen blev opført som modstykke til Smidstrup Andelsmejeri opført 1888. Det blev anlagt i den sydlige udkant af byen ved Kirkebro over Mølleå på vej mod Håstrup. Det blev nedlagt i 1958 og er omdannet til tre ejerboliger. Over for mejeriet anlagdes et savværk. Den sydgående vej fra Smidstrup til Kirkebro er i 1960'erne bebygget på vestre side, hvilket sammenbinder "mejeribyen" med landsbyen.

Sårbarhed: Kulturmiljøet er sårbart over for ændringer i arkitektur, bystruktur, veje og omgivelser.

Smidstrupgård

Kirken

Smedien

Forsamlinghuset